

waartoe te midden van het straatgewoel geen gelegenheid is. Zoo zijn er andere, die in opzet en uitvoering een te sierkundig en precieus karakter hebben, die konden dienen tot schildblad voor een duur boek, ter opsiering van een kalender, of die – sterk verkleind – een smakelijk vignet zouden zijn. Dan weer andere, streng en massief van vormbouw, klassiek, of academisch-geschoold. Alle met meer of minder waardeerbare kwaliteiten als proeven van vlakvulling – monumentaal of sierlijk – en ongetwijfeld superieur aan de tallooze stumperige illustratieve reclameprenten, maar met elkaar toch missend het allereerst-vereischte dynamische – het opzienbarend karakter der plakkaatkunst, als publicatiemiddel.

De affiche is meubileering van de straat, van plaatsen waar voortdurend de menigte zich samenhoopt en zich weer verstroot; geen geschikte omstandigheid dus voor een kalme, onafgeleide (kunst)beschouwing! Ze moet van verre kunnen gezien worden tusschen de hoofden en ruggen heen van den ordeloozen menschenstroom. Ze moet, als 't ware, in 't voorbijgaan met het oog geplukt kunnen worden en, meegenomen. Ze staat bloot aan weer en getij, tevens aan de baldadigheid van iederen voorbijganger – wat deert het, haar leven telt slechts dagen! Is haar boodschap volbracht, andere komen aan de beurt. Ze vormen onderling hun encadrement – verder is er de straatruimte. Want ze zijn vlak naast elkaar geplakt al naar het beleid, of den gril van den man met zijn pot stijf en lange kwast, die zijn werk in allerijl verricht.

De omgeving, dat is de straat, het plein, de openbare verkeersweg. Echter, het zijn niet meer de straten en pleinen uit den tijd van de stadsgezichtschilders van der Heyden en Berckheyde of van den nog wat lateren ten Compe. (Waarom zag de nog veel latere Breitner de stad zoo heel anders al?) Indien de affiche zich praktisch en ideëel heeft aan te passen aan haar omgeving, dan is dit naar omstandigheden en naar de sfeer van het hedendaagsche verkeerswezen, waar menschen en voertuigen telkens op 't nippertje af schijnen te ontkomen aan een botsing, waar 's avonds de electriche lichtbronnen hun stralen om en tusschen al die ordeloosheid van beweging doen uitschieten. Hebt ge wel eens de versnelde film gezien van een druk verkeerspunt in een wereldstad en dan opgemerkt hoe in dien verbijsterenden chaos toch een zekere mechanisch-werkende regeling heerscht? – zooals die in het dooreenkrioiende gewoel van een mierennest ook moet bestaan. Want het Rythme is in alles waarin het Leven tot uiting komt – en Rythme is organisatie of orde, op onderscheidene wijs.

Zooals het verkieselijk, indien niet noodig, is te achten, dat een wand-schildering op de plaats van haar bestemming wordt uitgevoerd, zoo moest ook een affiche in haar eigen milieu kunnen geconcipieerd en vervaardigd worden.